

Mpr-cijfers stabilise

Opvallende pieken bleven uit in het mpr-jaar 2023-2024, zo blijkt uit de statistieken van Coöperatie CRV. Ondanks de uitbraak van blauwtong in het najaar van 2023 bleven het rollend jaargemiddelde en de levensproductie van de Nederlandse melkkoeien vrijwel gelijk. Voor het vierde jaar op rij voert melkveehouder Arie Jan Rosegaar uit Pesse het klasse-ment aan van de hoogste levensproductie van de aanwezige koeien.

TEKST INGE VAN DRIE

Wie zich vooraf had gewaagd aan een voorspel-ling van de melkproductie in het boekjaar 2023-2024, zou wellicht hebben gegokt op een daling van het rollend jaargemiddelde. De uitbraak van blauwtong kostte besmette bedrijven in het najaar van 2023 per dag zo'n 1 tot 1,5 kg melk per koe, zo becijferde GD. Toch bleef het Nederlands productiegemiddelde sta-biel. Coöperatie CRV noteerde een rollend jaargemiddelde van 9354 kg melk met 4,45% vet en 3,59% eiwit (tabel 1, pagina 8, de Vlaamse mpr-cijfers zijn te vinden op pagina 28). De hoeveelheid melk nam iets toe (+8 kg), maar door een dalend eiwitgehalte (-0,02%) nam het aantal kilo's vet en eiwit met een kilo af tot 752. Het economisch jaar-resultaat daalde met 7 euro naar 2153 euro.

Noord-Brabant sterkste stijger

Landelijk gezien veroorzaakte blauwtong weliswaar geen daling van de melkproductie, maar op provinciaal

niveau lijkt blauwtong wel effect te hebben gehad. Zo steeg het economisch jaarresultaat het hardst (+1,5%) in Noord-Brabant, de provincie met amper blauwtonggeval-len in 2023. Noord-Brabant is met ruim 9900 kg melk en 3,61% eiwit ook de provincie met het hoogste productie-gemiddelde (tabel 1, pagina 8). In de westelijke provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland, waar blauwtong het eerst opdook, daalde het economisch jaarresultaat met achtereenvolgens 1,4, 1,6 en 2,6 procent het sterkst. Het aantal gerangschikte mpr-bedrijven daalde met 3,1 procent tot 11.500 bedrijven, waarbij Overijssel met iets meer dan 2200 stuks de meeste bedrijven voor rekening neemt. Het aantal koeien in de mpr-statistieken nam met 2,3 procent af tot 1,31 miljoen stuks, het laagste aantal sinds het boekjaar 2011-2012. Met bijna 237.000 stuks lopen de meeste mpr-koeien in Friesland. Nederlandse mpr-bedrijven telden afgelopen boekjaar gemiddeld 114 koeien, één koe meer dan voorgaand boek-

ren ondanks blauwtong

jaar. Ook in groei van bedrijfsomvang weten de Brabantse melkveehouders zich te onderscheiden. Zij zijn samen met Drentse melkveehouders de enigen die hun bedrijven met drie koeien uitbreidden. De Flevolandse melkvee- houders melken met 156 koeien per bedrijf gemiddeld de meeste koeien. Hun Groningse collega's volgen met ge- middeld 138 melkkoeien, terwijl Drenthe met 131 koeien per bedrijf op de derde plek prijkt in bedrijfsomvang.

Geen grote uitschieters

Het mpr-jaar 2023-2024 is geen jaar van grote uitschie- ters, niet naar boven, evenmin naar beneden. Dat geldt ook voor de levensproductie van de Nederlandse melk- koeien. Afgelopen jaar voerden de Nederlandse melkvee- houders ruim 265.000 mpr-koeien af, die gemiddeld 38.283 kg melk hadden geproduceerd met 4,40% vet en 3,58% eiwit (tabel 2). In vergelijking met vorig jaar is dat

iets minder melk (–44 kg), maar dankzij hogere gehalten voor vet (+0,02%) en eiwit (+0,01%) nam het aantal kilo's vet en eiwit nog wel met vijf toe tot 3053 kilo. Die record- hoeveelheid danken de koeien niet aan een langere le- vensduur. Die nam na het record van 2255 dagen van vorig jaar af met 17 dagen. Maar de afgevoerde melk- koeien produceerden in hun leven wel meer melk per dag. De productie per melkdag maakte een sprongetje van 29,4 naar 29,7 kg melk per dag.

Afgelopen jaar mag de levensproductie dan nauwelijks gestegen zijn, gezien over een tijdsbestek van tien jaar is de progressie wel indrukwekkend. In het boekjaar 2013- 2014 bleef de levensproductie nog steken op 30.999 kg melk met 4,36% vet en 3,52% eiwit, resulterend in 2443 kg vet en eiwit. De huidige levensproductie steekt daar ruim 600 kg vet en eiwit bovenuit.

In die tien jaar tijd is ook de opfokperiode aanzienlijk

	2022-2023	2023-2024	
LEVENSPRODUCTIE BIJ AFVOER (KG MELK)	38.327	38.283	=
ROLLEND JAARGEMIDDELDE (KG MELK)	9.346	9.354	=
KG MELK PER MELKDAG	29,4	29,7	↗

provincie	aantal bedrijven	gem. aantal koeien per bedrijf	huidige gem. lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
Noord-Brabant	1.381	126	4.07	9.915	4,43	3,61	439	358	797	2.285
Flevoland	205	156	4.08	9.948	4,40	3,59	437	357	795	2.280
Zeeland	147	123	4.07	9.974	4,37	3,56	436	356	791	2.271
Drenthe	725	131	4.09	9.525	4,42	3,58	421	341	762	2.181
Overijssel	2.204	102	4.10	9.340	4,50	3,60	420	337	757	2.163
Limburg	322	120	4.08	9.367	4,47	3,59	419	336	755	2.160
Gelderland	1.972	103	4.10	9.309	4,51	3,59	420	335	754	2.154
Groningen	604	138	4.10	9.284	4,43	3,57	411	331	743	2.126
Friesland	1.821	130	4.10	9.224	4,42	3,60	408	332	740	2.122
Utrecht	785	90	5.00	8.905	4,44	3,57	395	318	713	2.041
Noord-Holland	615	108	5.00	8.883	4,42	3,57	393	318	710	2.034
Zuid-Holland	719	99	5.00	8.888	4,40	3,55	391	316	707	2.025
Nederland 2023-2024	11.500	114	4.10	9.354	4,45	3,59	416	336	752	2.153
Nederland 2022-2023	11.870	113	4.10	9.346	4,45	3,61	416	338	753	2.160
Nederland 2021-2022	12.264	109	4.10	9.086	4,38	3,55	398	323	721	2.066
Nederland 2016-2017	14.751	102	4.07	8.706	4,36	3,57	380	311	691	1.983

Tabel 1 – Rollend jaargemiddelde per provincie en over heel Nederland (1 september 2023-31 augustus 2024, bron: Coöperatie CRV)

jaar	aantal koeien*	dgn. opfok	prod. levensd.**	dgn. na laatste proefmelking	dgn. levensd.***	aantal kalvingen	gem. tkt	kg melk/melkdag	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet en eiwit
2023-2024	265.308	763	1.445	30	2.238	3,9	409	29,7	38.283	4,40	3,58	3.053
2022-2023	252.615	766	1.460	29	2.255	3,9	408	29,4	38.327	4,38	3,57	3.048
2021-2022	237.267	770	1.433	30	2.233	3,9	408	29,3	37.401	4,37	3,57	2.971
2016-2017	354.451	784	1.222	29	2.035	3,4	410	27,5	29.845	4,36	3,53	2.354
2011-2012	247.359	793	1.266	33	2.092	3,4	417	27,4	30.536	4,37	3,51	2.406
2006-2007	227.656	799	1.295	41	2.135	3,5	413	26,3	29.851	4,41	3,50	2.359

* = aantal koeien met maximaal 150 dagen tussen laatste proefmelking en afmelding

** = dagen tussen eerste kalfdatum en datum laatste monstername

*** = dagen tussen geboorte en laatste afvoerdatum (som van dagen opfok, productieve levensduur en dagen na laatste proefmelking)

Tabel 2 – Levensduur en levensproductie van de afgevoerde stamboekkoeien per jaar van afvoer (bron: Coöperatie CRV)

Roodbonte holsteinkoeien doorbreken grens van 10.000 kg

Voor het eerst noteren de roodbonte holsteinkoeien een lactatieproductie van meer dan 10.000 kg melk. Afgelopen jaar produceerden ze 10.097 kg melk met 4,59% vet en 3,67% eiwit in 358 dagen, goed voor een economisch jaarresultaat van 2113 euro. In vergelijking met roodbont doen de zwartbonte melkkoeien er nog een schepje bovenop. Zij slaagden er afgelopen jaar net niet

in om de grens van 11.000 kg melk per jaar aan te tikken. Met een gemiddelde lactatieproductie van 10.979 kg melk met 4,41% vet en 3,60% eiwit en een economisch jaarresultaat van 2220 euro kwamen ze niet eerder zo dichtbij. Met bijna 581.000 en ruim 110.000 stuks zijn de zwartbonte en roodbonte holsteins het sterkst vertegenwoordigd in de statistieken.

Van de zuivere rassen is het jerseyras daarna het grootst met bijna 6000 dieren en een gemiddelde productie van 6833 kg melk met 6,10% vet en 4,26% eiwit in 352 dagen. In de categorie met 50 tot 75 procent bloedvoering telt fleckvieh de meeste mpr-koeien met bijna 24.000 stuks, die in 341 dagen een lactatiegemiddelde optekenden van 9358 kg melk met 4,41% vet en 3,57% eiwit.

naam, woonplaats	aantal koeien	gem. leeftijd	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet en eiwit	kg melk per prod.dag	aantal lactaties
vof J. en E. Diepman-Boerkamp, Dalfsen*	18	9.01	88.737	4,03	3,44	6.630	37,6	6,4
melkveehouderij Van Veen, Bodegraven*	14	9.02	74.776	4,76	3,73	6.342	31,5	6,1
A. J. Joosten, Bennekom*	16	9.07	75.031	4,37	3,49	5.894	31,3	6,4
H. J. Verheijen, Nederweert*	11	8.11	73.336	4,43	3,58	5.877	31,8	6,1
fa. Spek, Tricht	18	9.00	73.706	4,45	3,52	5.871	32,5	6,3
veehouderij Van Zuijlen vof, Harmelen	13	9.10	77.191	4,10	3,43	5.811	30,7	7,5
mts. R. Schukken en S. R. Miedema, Hilaard	10	9.10	67.744	4,67	3,82	5.752	27,3	6,8
Te Voortwis cv, Winterswijk Miste*	11	8.09	73.738	4,35	3,39	5.708	33,8	6,0
Nijbroek melkveebedrijf, Lichtenvoorde*	14	8.06	73.601	4,20	3,52	5.684	34,6	6,2
P. J. M. van Hedel, Berlicum* (N.Br.)	27	8.06	70.377	4,44	3,59	5.657	33,5	6,1

Tabel 3 – Top tien van bedrijven met de hoogste levensproductie bij afvoer op basis van kilogram vet en eiwit (minimaal tien afgevoerde dieren, 1 september 2023-31 augustus 2024, bron: Coöperatie CRV, * = melkrobot)

naam, woonplaats	aantal koeien	gem. leeftijd	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet en eiwit	kg melk per prod.dag	aantal lactaties
A. J. Rosegaar, Pesse	22	9.05	90.139	4,20	3,38	6.825	38,2	7,0
Provimi bv, Velddriel	15	7.03	63.908	4,22	3,37	4.852	36,7	5,3
vof F. en E. Martens-Buijtsels, Luyksgestel	35	6.07	51.200	4,40	3,53	4.061	35,0	4,5
melkveebedrijf Klaasse Bos, Lambertschaag	115	6.10	47.921	4,50	3,70	3.929	31,2	4,1
melkveehouderij Van Veen, Bodegraven*	72	6.02	45.578	4,77	3,71	3.867	32,8	3,9
mts. O. B. en S. de Vlieger, Ouwkerk	48	6.00	48.172	4,14	3,51	3.686	37,8	3,8
vof Rijfkoegel, Zwartsluis	89	7.08	44.499	4,57	3,68	3.669	24,6	5,4
J. en A. van Ginkel, Leersum	13	6.02	48.718	3,99	3,44	3.621	35,4	4,2
agrarisch bedrijf Veurink vof, Arriën*	111	6.03	45.413	4,39	3,54	3.604	32,1	4,2
mts. De Heemen, Stedum*	12	7.02	45.338	4,29	3,53	3.547	27,5	5,1

Tabel 4 – Top tien van bedrijven met de hoogste levensproductie van aanwezige koeien op basis van kilogram vet en eiwit (1 september 2023-31 augustus 2024, bron: Coöperatie CRV, * = melkrobot)

ingekort. De koeien die tien jaar geleden werden afgevoerd, hadden een opfokperiode van 790 dagen. De jongste generatie afgevoerde koeien kalfde na een opfokperiode van 763 dagen, bijna een maand eerder. De gemiddelde tussenkalftijd van de afgevoerde koeien nam in diezelfde periode af van 416 naar 409 dagen.

Diepman op de eerste plek

In het klassement voor bedrijven met de hoogste levensproductie van de afgevoerde koeien prijkt de familie Diepman-Boerkamp dit jaar bovenaan (tabel 3). De melkveehouders uit Dalfsen voerden afgelopen boekjaar achttien koeien af, die mede dankzij een hoge dagproductie van 37,6 kg melk uitkwamen op een gemiddeld levens-totaal van 88.737 kg melk met 4,03% vet en 3,44% eiwit (6630 kg vet en eiwit). Het is niet de eerste toptiennotering voor de Overijsselse melkveehouders, die vorig jaar in hetzelfde klassement de vijfde plek noteerden. Melkveehouderij Van Veen uit Bodegraven dankt haar tweede plek juist aan hoge gehalten. De veertien afgevoerde koeien op het Zuid-Hollandse bedrijf produceerden in hun leven bijna 75.000 kg melk met 4,76% vet en 3,73% eiwit (6342 kg vet en eiwit).

Het niveau in de top tien is hoog. Op alle tien bedrijven realiseerden de afgevoerde koeien een levensproductie van meer dan 5600 kg vet en eiwit. Vorig jaar lukte dat alleen de top zes.

Voor de vijfde keer publiceert CRV ook een klassement van de levensproductie van de aanwezige koeien (tabel 4). Op de eerste keer na heeft Arie Jan Rosegaar uit Pesse altijd dat klassement aangevoerd. Ook dit jaar is de afbouwende Drentse melkveehouder met voorsprong de

nummer één. Zijn 22 overgebleven aanwezige koeien halen een levensproductie van ruim 90.139 kg melk met 4,20% vet en 3,38% eiwit (6825 kg vet en eiwit). Extra bijzonder is dat ze daarmee nog hoger scoren dan de afgevoerde koeien van de familie Diepman, de nummer één voor levensproductie van afgevoerde koeien.

Met 4852 kg vet en eiwit volgt het proefbedrijf van Provimi in Velddriel, ook vaste waarde in de top tien, op ruime afstand. Ook melkveebedrijf Klaasse Bos uit Lambertschaag en melkveehouderij Van Veen uit Bodegraven stonden vorig jaar in de top tien, waarbij Van Veen de enige is die dit jaar zowel in de top tien voor levensproductie bij de aanwezige koeien als in de top tien voor levensproductie van de afgevoerde koeien staat. |

Samenvatting

- Ondanks de uitbraak van blauwtong blijft het rollend jaargemiddelde van de Nederlandse melkkoeien nagenoeg gelijk op 9354 kg melk met 4,45% vet en 3,59% eiwit.
- Met 38.283 kg melk stabiliseert de levensproductie.
- Het aantal gerangschikte mpr-bedrijven daalde met 3,1 procent tot 11.500 bedrijven, die gemiddeld 114 koeien per bedrijf hebben.
- Arie Jan Rosegaar uit Pesse heeft nog 22 koeien op stal, die gemiddeld al ruim 90.000 kg melk produceerden.
- Met bijna 89.000 kg melk scoort de familie Diepman-Boerkamp uit Dalfsen het hoogst voor levensproductie bij afvoer.